

kerkenoot-
der stoelen
Dr. J. C.
ijk, in de
blad voor
dat we bij
n vergeten
zijn, moge
uwe Roter-

chting van
van koning
penden te
gecheiden
en vergeten
waarin mede
tenissen van
ik in 1816
oosheid hier
tandeling te
g Willem I
oor de kerk
edulde recht
Men vergat
heel gedwee
land zonder
anten uit de
dele Amster-
aren uit in
de grootste
men met het

de Nieuw
voorzitter
n de Her-
„Gerefor-
ge grist
naarnee hij
Willem I
ons heusch
at voor het
rnde Kerk
maar wat
r vergeten
s, dat deze
vaak en zo
len, dat ze
amellamer

eerde Kerk
ge te
nitenissen,
er niets op
redikanten
waar, maar
in toestand
maar alleen
feit, dat de
6 weer de
meinten aan
komen vol-
treuringen
De Koning
te grijpen
ter kerk en
natie, die
behoeven

telooos zou
surigen toe-
n, is een
rijft, maar
erd is. De
financielen
ant dit was
van 1814.
atie betrof,
den, die de
telijke ker-
eeste plant-
behouden
e Synoden
in de Kerk
deze orga-
nengien; de
he Kerken-
chema aan.
ook geen
organisatie
der Zuid-
op bijeen-
den aan,
sogenaamd
l, omdat hij
de Kerk
De Kerk
ed machte-
ng zelf de

de krach-
erk geheel
ulde recht
en, is een
og verliest
e van de
t Staat en
at de Over-
k, toen de
in Staats-
sacra had
delijk had
in Koning
geven om
cht aan te
en Koning
oetgesteld
a niets af-
petteft, dat
bezwaren
et grootste
omen met
buis', zoo
ik bewijs,
de groote
ik priet
n Koning
lter weet
is niet? —
de opge-
akte door
rotestteerd
en alleen
rijheid te
ten in te
organisatie
delijkje
et onver-
and, wan-
n Koning
het hoofd

onder het juk. Maar dat het Synodale juk door Koning Willem I op de Kerken gelegd met groote ingenomenheid zou ontvangen zijn, is evengoed een bakersproefje als de bewering, dat de Kerk destijds machteloos was om zich zelf weer te reorganiseren.

Dr. H. H. K.

Leestafel.

Dr. J. RIDDERBOS. ISRAËL EN DE BARLS-AFVAL OF ONTWIKKELING. Rede gehouden bij de overdracht van het rectoraat der Theologische School van de Gereformeerde Kerken in Nederland, den 7en December 1915. — E. J. Bosch jhrn. — Nijverdal 1915.

III.

In dit mijn slotartikel zal ik het hebben over het derde of laatste onderdeel van Prof. RIDDERBOS' rectorale oratie. (p. 49—66).

Tegenover de evolutionistische voorstelling van ISRAËLS meedoen aan den dienst van KANAANS BARLS EN ASTARTES, als een ontwikkeling zijner religie, handhaaft de hoogleraar, in dit onderdeel, de voorstelling der Schrift volgens welke dat meedoen van ISRAËL een afval van zijn God was. Van „den eenig wettigen God, die, naar het getuigenis der Schrift, zich aan Israël en aan zijn voorvaders op duidelijke wijze had bekend gemaakt“. Dat de Schrift niettemin deze voorstelling biedt, daarvoor beroept Dr. RIDDERBOS zich op tal van teksten, en wel op één na — Richteren 2:2, — ontomen aan den PENTATEUCH.

Teksten, die onder meer de strengste verboden inhouden tegen het dienen van de goden en het meedoen aan den beelden- en hoogtendiensten der KANAANieten.

Na komt mij een beroep op teksten schier uitsluitend ontomen aan den PENTATEUCH tegenover hen, die Dr. RIDDERBOS bestrijdt, niet geheel onbedenklijk voor. Ik denk hier met name aan de teksten uit DEUTERONOMIUM, en daarbij ook aan wat RIDDERBOS in de laatste Aanteekening op zijn oratie, no. 175, vermeldt van WELHAUSEN'S spreken, in diens PROLOGOMENA ZIJN GESCHIEDTE ISRAËLS over de „deuteronomische“ omwerking van ISRAËLS historie.

Het wil mij voorkomen, dat een beroep op dat deel der Schrift betrekkelijk bezit in de geschriften van ISRAËLS profeten uit de 8e eeuw, — een methode door Dr. RIDDERBOS zoo gelukkig toegepast in zijn derde deel — ook hier, met het oog op zijn officieel, de voorkeur zou hebben verliend.

Dan, ook afgezien van de beschouwing der kritische School omtrent den PENTATEUCH in het algemeen en DEUTERONOMIUM in het bijzonder, zooveel is zeker, dat, zooals de hoogleraar op 49 terecht zegt, „bij ISRAËL komst in KANAAN deze vermaningen, — bedoeld zijn hier de, zoo straks genoemde in den PENTATEUCH voorkomende verboden, — door de groote meerderheid des volks in den wind zijn geslagen.“

Hoewel daartoe tal van factoren en dat zoo van geestelijken als van uitwendigen aard, aanwezig waren, iets waarop de redenaar dan ook niet verzuimd te wijzen (49—51), kan die toch, zoo besluit hij, aan Israëls Baalddienst het karakter van afval niet ontnemen.

Vervolgens wijst Dr. RIDDERBOS er op, dat het boek der RICHTEREN ons verhaalt, hoe deze „afval“, zij het dan ook eerst begonnen in het tweede geslacht (Richt. 2:10), telkens werd afgewisseld door perioden van „bekeering“. Goed ben ik het met hem eens, wanneer hij hier, aan het adres der Welhausena'sche School, zegt, „de verwerping der voorstelling als onhistorisch berust op eene aprioristische loochening van een ingruppen Gods in Israëls geschiedenis“. Uit een oogpunt alweer van officieel optreden heeft het mijn bijzondere instemming wanneer hij er terstond op laat volgen: „zels daarvan afgezien, nog de waarschijnlijkheid tegen zich“ (p. 52). Dit laatste staat hij dan niet? „Wat is aannemelijker dan dat de KANAANieten, zoo vaak zij konden, den indringers den voet op den nek trachten te zetten; en dat deze drak krachtig medewerke om aan Israël den lust in den Baalddienst te doen vergaan, en alle hoop weerzaam te trekken op deze wonderen NAAM, die eens de vaderen van victorie tot victorie had geleid.“ (p. 52).

Weldadig doet op deze en de volgende twee bladzijden aan de kijk, dien Prof. RIDDERBOS daar toont op de realiteit van het leven met haar vele variaties of verscheidenheden, wanneer hij, naar aanleiding van dien afval en de bekeering van ISRAËL, zegt: „Natuurlijk ligt hierin volstrekt niet opgesloten, dat nu eens heel Israël alleen den Baal, dan weer geheel het volk met een volkomen hart den Heere diende“. Tegenover deze naieve voorstelling stelt hij dan, als de meer vermoedelijke, dat er onder ISRAËL, zoo in de perioden van afval als bekeering, op het stuk van religie vierdelige menschen zullen zijn geweest. „Zouwe Baalddiensten; anderen, die op twee gedachten hinkten, BAAL en JHWH wilden eeten; ook mannen als MICHAS (Richteren 17), die in naam vasthielden aan ISRAËLS God, maar ZIJN dienst zoo verkeerdten, dat hij van eigenlijke afgoderij soms nauwelijks was te onderscheiden; en ten slotte nog een kleine kern, die, ook bij alle zwakheden en gebrek, toch in oprochtheid bleef verbonden aan den vaderen God.“ (p. 54).

Mij dankt, dat hier ook nog een vijfde variatie is te vermoeden. „Religion is immerdar ein Nicht-gezaghaben an der Welt“, schreef de omlaags gestorven wijze WELDLAND. Maar de kijk op de realiteit van het leven leert, dat er altijd en overal ook menschen zijn, die, omdat zij van de wereld, deze vermoorde en moordende, minner hun bekost hebben, ook geen religie hebben. Zou nu die variatie alleen in ISRAËL hebben ontbroken?

Maar, ook in haar latere periode, dan die der RICHTEREN, baseert Dr. RIDDERBOS de religie van ISRAËL.

Hij beziet dan de nieuwe periode van afval, welke met SALOMO, die terwille van zijn heidensche vrouwen, buiten JERUSALEM, slaren liet bouwen voor KAMOS, MILCOM EN ASTARTES, — begint en eindigt, na de splitsing van het rijk in de twee rijken van EPHRAÏM en JUDA voortzet. En RIDDERBOS stelt hier de vraag of, en zoo ja, welken invloed deze afval tot afgoderij, bepaaldelijk tot den Baalddienst, heeft gehad op ISRAËL'S vereering van JAHWEH.

Bij de beantwoording dezer vraag neemt hij over de, door KONIG gemaakt, onderscheiding van *legitieme* en *illegitieme* of *wettige* en *onwettige* religie in ISRAËL.

Een invloed en zelfs een zeer belangrijke invloed van den Baalddienst op de *illegitieme* vereering van JAHWEH wordt grif door hem erkend. „Is hier onder *illegitieme* JAHWEH-verering te

verstaan het „syncretisme“ of de vermenging van den JAHWEH-dienst met dien van BAAL, dit syncretisme, dat „voor de Richteren-periode slechts is te vermoeden, valt voor den lateren tijd uit de bronnen te bewijzen“ (p. 55).

Met den hem kenmerkenden eerbied voor de feiten waarschuwt Dr. RIDDERBOS echter tegen overdrijving. Zoo bij het culturele, als bij de religie zelf wil hij, wat de onwettige JAHWEH-verering betreft, niet enkel met den Baalddienst, maar ook met ISRAËL'S heidensche traditie, reeds meegebracht uit het huis van TERAH den vader van ABRAHAM, en ook met ISRAËL'S originaliteit, als twee andere factoren rekening houden. En zoo bespreekt hij dan, eerst wat het culturele betreft, het Stierbeeld te DAN en te BETHEL; den dienst op de hoogten en onder de boomen; de masalen en asjeren; en ook de gewijde prostitutie. Verder het verschijnsel der valsche profetie, en eindelijk, wat de religieuze voorstelling betreft, het gelijk stellen van ISRAËLS God met de goden der HEIDENEN; het realiter tegenwoordig zijn van de godheid in het beeld; en bij deze, als gevolg daarvan, haar localisering en prijsgiving van haar eenheid, wat voor dit laatste o.m. blijkt aan den nitroep: „Zoo waar uw God leeft, DAN!“ (Amos 8:13).

Geheel anders staat het, naar Dr. RIDDERBOS oordeelt, met ISRAËLS *legitieme*, op bijzondere openbaring berustende religie.

Ook nu getuigt het weer van zijn bezonnenheid, dat, al ontkenst hij hier een invloed, bij daarmee allerminst elken samenhang, en dan bepaald in formeel opzicht, tusschen de religie van KANAAN en die van ISRAËL uitsluit.

Voor dien samenhang verwijst hij en „naar de werking der algemeene Godsopenbaring in het Heidendom aan welke de bijzondere Godsopenbaring zich aansluit“ en naar „het Semitisch karakter, dat Israëls religie en toch goeddeels ook KANAANS religie droeg“. En RIDDERBOS beroept zich daarbij op de feiten, dat de godnamen MELCH EN EL, zoowel bij de ISRAËLieten als bij de KANAANieten in gebruik waren; op het geven van theophore eigennamen en, wat den cultus betreft, op de bekende, in 1845 te MARSEILLE gevonden PHOENICISCHE openbaring met haar beschrijving, in uitdrukkingen, die veelzins aan de MOZAIISCHE wegvinge herinneren, van de verschillende soorten van offers en het aandeel, dat daarvan den priesters toekwam.

Maar, al erkent Prof. RIDDERBOS dezen samenhang, even beslist ontkenst hij, dat ISRAËL'S wetgeving of *legitieme* religie afhankelijk zou zijn geweest van die der KANAANieten. Hij ontkenst dit op grond van het objectief-historisch argument, dat, zooals hij met name in het derde deel van zijn oratie heeft aangetoond, niet eerst sinds HOSIAS' dagen, maar van de oudste tijden af aan ISRAËL eene openbaring was geschonken, waardoor de dienst der BARLS als zonde en afval werd veroordeeld. En, ook al acht hij het eenzijdig niet ondenkbaar, dat in ISRAËL'S *legitieme* religie toch voorstellingen zijn binnengegredingen, waartegen ze zich aanvankelijk had verzet, „anderszijds“ zoo schrijft hij, „is duidelijk, dat indien dit verzet nooit geheel heeft ontbroken, ISRAËL'S *legitieme* religie met den dienst der BARLS nimmer zulk een innige verbinding kan hebben aangegaan, als men van de overzijde aanneemt, en moet aannemen, om ISRAËL'S verregaande afhankelijkheid van KANAANS HEIDENPOEM te handhaven.“

Zijn met gloed van overtuiging geschreven peroration vat Dr. RIDDERBOS dan samen in de zeker niet onjuiste opmerking, dat „de evolutionistische theorie met haar bestrijding van de O. Tische geschiedbeschouwing, aangaande Israëls religie, de Oud-Testamentische openbaring en de daarop gegronde religie in haar hartader aantast“.

Toen ik, na nauwkeurige lezing, deze mijn aankondiging van Prof. RIDDERBOS' eerste rectorale oratie begon, noemde ik die oratie „niet minder wetenschappelijk dan principieel“ en dat waren niet maar twee vereerende toevoegsels.

Door de omstandigheid, dat de „redenaar zijn denken laat beheerschen door de gereformeerde beginselen, is deze rede principieel en staat zij dan ook vlak tegen het anti-gereformeerde beginsel der evolutie.“

Dan, door de andere omstandigheid, dat de redenaar ook rekening houdt met de feiten en ze daarbij geen geweld aandoet, is zijn rede evenzeer wetenschappelijk.

De zoogenaamde kritische School heeft, met betrekking tot het O. T. vragen aan de orde gesteld en antwoorden daarachter gezet, die voor ons Gereformeerden onaanneemlijk zijn.

Over die vragen zelf te zwijgen, mag niet bepaald heeten een zwijgen dat goud is. Tegenover het beginsel der kritische School, waarmee haar antwoorden samengaan, zonder meer ons beginsel te stellen, wordt een vrij onvruchtbare „lans elkaar disputeren“. Met deductie toch uit de beginselen alleen komt men er niet; overtuigt men evenmin een twijfelar als een tegenstander.

Alleen waar zich aan de deductie uit de beginselen, de inductie uit de feiten verbindt, is er althans mogelijkheid om zoo den een als den ander te overtuigen.

En juist in deze, zoo gelukkige combinatie van deductie en inductie acht ik Prof. RIDDERBOS' rede voorbeeldig.

Voorbeeldig zooals ik, in het algemeen, voorbeeldig acht de wijze van werken der jongere generatie van O. Tische geleerden onder ons Gereformeerden, en waarbij ik denk, naar RIDDERBOS, aan NOORDIJZIJN en aan VAN GELDEREN, aan ONZEN AALDEN, DE MOOR en V. KATWIK. Een wijze van werken, die uitzicht biedt wel niet op een, althans in afzienbare tijd, oplossing van alle problemen, maar toch op een ontkomen aan de suggestie, dat de antwoorden, die de z.g. kritische School achter de vragen zet, dat de oplossing van de O. Tische problemen die zij biedt, — toch eigenlijk de antwoorden zijn en de oplossing is.

Maar niet alleen als voorbeeldig werkstuk, doch ook nog in ander opzicht is deze oratie van een hoogleraar onzer THEOLOGISCHE SCHOOL, die tevens een oud-leerling onzer Vrije UNIVERSITEIT is, mij bijzonder welkom.

Tegenover alarmistische beweringen, dat de dezer dagen opkonden, dat „het gereformeerde type bezig is te worden en uit te sluiten in breeden kring“, dat „de gereformeerde actie niet vrij is van geestelijke inmixing“, — is Prof. RIDDERBOS, ISRAËL EN DE BARLS-AFVAL OF ONTWIKKELING, mij een negatieve instantie.

Wat hebben wij onze nietigheid kunnen opmerken!

Menigmaal was het hoog water, als de zee het water de rivier opdreef, en als de stormwind de witgekultuurde golven landwaarts instuwde.

Wie dacht er, dan aan levensgevaar?

Nu, ja, er mochten eens wat kelders onderloopen en wat lage huizen waterschade bekomen, maar dat was dan ook alles.

Maar nu was het wat anders.

De menigte begreep het wel niet, maar, die den toestand overzag, hielden het hart vast.

De vloed deed het water steeds meer stijgen en de hoogste dijken werden bedreigd.

Wanneer het water nog enkele centimeters omhoog gestegen was, dan waren de hoogste dijken overstroomd en wie had dan de ellende van Holland kunnen overzien?

De meeste menschen achtten zich in ons aan de zee en de rivieren ontweekend land zoo veilig, dat zij er niet aan dachten, dat die wostige zee en die snelstroomende rivieren wel eens den ontroofden buit terug zouden kunnen eischen.

Indendaal, veler leven heeft aan een tijden draad gehangen.

Wordt dat nu ingesien?

Och, duizenden praten er over als over de gewoonste zaak ter wereld.

Is het voorbij en daarmee nit?

Land, land, hoor des Heeren Woord!

De stemme des Heeren is op de wateren.

Erkent Gods lankmoedigheid, dat Hij ons spaarde.

Er zijn streken in ons land, waar het water de grootste verwoestingen heeft aangezicht, waar land en zee verworden, waar huizen zijn verwoest, waar have en goed is verloren, waar dierbare levens zijn opgeëischt.

En nu kan de barmhartigheid wel leed verzachten, gelukkig dat er barmhartigheid getoond wordt, maar wordt de roepstem des Heeren ook verstaan?

God spaarde ons tot nogtoe voor den oorlog.

Helaas, duizenden hebben dat niet voor een weldaad erkend.

Men heeft er overheen geleefd.

Men was er aan gewoon geworden.

En nu komt de Heere ons laten zien, dat Hij ook op andere wijze ons treft kan.

De oorlog heeft duizenden geëischt, maar de watersnood had er wel eens tienduizenden kunnen eischen.

Is er nu opmerken?

O, volk des Heeren, als de wereld al deze oordeelen vergeet, vergeet gij ze niet!

Veroortmoedig u toch onder de krachtige hand Gods.

De stemme des Heeren is op de wateren.

Laten wij ons nederbuigen voor den Heere!

Te Vrijhoeven-Cap. enz.

7 Nov. Dr. J. Brinkman, van Velp, te Sprang en Heusden.

14 Dr. A. Middelkoop, van Nijkerk, te Vrijhoeven-Capelle.

14 Dr. E. v. d. Laan, van Oostwedde, te Kaatsheuvel, Sprang en Heusden.

21 Dr. A. C. Heij, van Tienhoven, te Sprang en Vrijhoeven-Capelle.

21 Dr. G. Wielenga, van Zwolle, te Vrijhoeven-Cap., Sprang en Heusden.

28 Dr. C. v. Mourik, van Kooten, te

28 Dr. J. G. Meijnen, van Baarn, te Sprang en Vrijhoeven-Capelle.

5 Dec. Dr. A. v. Dijken, van Overtoom, te Vrijhoeven-Cap., Sprang en Heusden.

12 Dr. H. H. Schoemaker, van Weesp, te

12 Dr. T. Ferwerda, van Amsterdam, te

Te Roosendaal:

7 Nov. Dr. J. J. C. Kreijl, van Hulsum.

21 Dr. H. M. Dethmers, van Soeck.

28 Dr. D. Hoek, van Enkhuizen.

5 Dec. Dr. J. v. d. Sluis, van Varsseveld.

12 Dr. S. O. Los, van Leerdam.

19 Dr. A. v. Andel, van Hilversum.

Te Hellevootsluis en te N. Heivoet:

7 Nov. Dr. G. Noordhof, van Lippenhuizen.

14 Dr. G. Verrij, van Waarder.

21 Dr. K. v. Anken, van Pernis.

28 Dr. G. L. Goris, van Ovenschie.

5 Dec. Dr. G. de Jager, van Wolfaardijk.

12 Dr. G. J. Wissink, van Vorden.

12 Dr. W. F. C. v. Hulsdingen v. Augustinus.

Alleen in den weg van verootmoediging wil Hij Zijn aangezicht aan ons doen lichten.

Men klaagt er over, dat er onder Gods volk zoo weinig opmerken is.

Toen de oorlog begon en ieder bang was voor zijn have en goed, voor zijn huis en kroost, toen waren de kerken vol.

Gevoelen nu de geloovigen nog behoefte om God te danken voor bewaring in nooden en te bidden om bevrijding van verdere rampen?

Gevoelen zij behoefte om voor den Heere te erkennen: Heere, zoo Gij met ons in het gericht wilt treden, niemand zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn?

Is het soms van ons ook waar, wat de Heere zeide van Israël: Ik heb ze geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld?

O, volk des Heeren, zie toe!

Daar is een stem, die roept: waakt op! Schik u, o Israël, om uwen God te ontmoeten.

De wereld glimlacht bij de oordeelen Gods, evenals de lieden in de dagen van Noach deden; maar moet Gods volk niet het hoofd in het stof huygen?

Moet er geen behoefte zijn aan gebed?

Toon het dan, o, gij die God vreest, dat de ernst der tijden u dringt om te samen te komen.

Laat Gods huis vol worden, en laten wij onze God aanroepen!

Dan zal er hope zijn.

Niet alleen de watersnood heeft ons iets te zeggen, het strijdgevoel rondom ons noopt tot nadenken.

Het is nog zoo zeker niet, dat het niet aan ons toe zal komen.

De neutrale landen worden tegen wil en dank in den stroom meegesleurd.

Het schijnt, dat men ons ook niet met rust kan laten.

Welnu, de Heere regeert!

Hij alleen!

Zijn raad zal bestaan.

Dat geloof is de kracht van ons leven.

Wij wijzen echter op de gevaren, opdat niemand inslapte.

Het is geen tijd om te rusten.

Op uw knieën, o Israël!

Daar is uw plant!

De Heere regeert! Dat de volken beven!

Maar blijft gij dan dicht bij uw God!

Wat dan ook geschiede, dan zijt gij veilig in Zijn armen.

Maar alleen, als wij onze God erkennen, alleen dan zal Zijn naam heerlijk in ons midden zijn, al moest ook tegenspoed over onze erve komen!

Vanuit Tilburg:

7 Nov. Dr. J. Schoonhoven, van Delfshaven, te Ulecooten en Tilburg.

7 Dr. S. W. Bos, van Koudum, te Tilburg en Goirle.

5 Dec. Dr. P. E. v. Schaik, van A. J. Polder, te Ulecooten en Hilvarenbeek.

12 Dr. J. J. Westerbeek, van Eerten, van Kampen, te Tilburg.

19 Dr. F. A. v. d. Heijden, van Oudshoorn, te Goirle, Baarle-Nassau en Tilburg.

19 Dr. J. de Vries, van Tilburg, te Hilvarenbeek.

Vanuit Breda:

14 Nov. Dr. R. de Jager, van Scherpenzeek, te Heerstaaijen en Galder.

21 Dr. A. Hoeneveld, van Nijkerk, te Heerstaaijen en Galder.

21 Dr. L. Prinsen, van Enschede, te Breda.

28 Dr. C. H. Elzinga, van Woubrugge, te Heerstaaijen en Galder.

12 Dec. Dr. F. Drost, van De Bildt, te Heerstaaijen en Galder.

Vanuit Eindhoven:

4 Nov. Dr. H. L. Both, van Eindhoven, te Borkel en Valkenswaard.

8 Dr. W. Bouwman, van Hallum, te Helmond.

14 Dr. H. v. d. Zee, van Westergest, te Weebosch en Bergeijk.

21 Dr. E. Wielenga, van Amsterdam, te Eindhoven.

28 Dr. J. P. Kharhamer, van Wommels, te Geldrop.

3 Dec. Dr. H. L. Both, van Eindhoven, te Weebosch en Bergeijk.

5 Dr. J. v. d. Berg, van Feijenoord, te Eindhoven.

12 Dr. G. Dalhuijsen, van Nieuwerkerk a. d. IJssel, te Borkel en Valkenswaard.

16 Dr. H. L. Both, van Eindhoven, te Neeritter.

19 Dr. N. J. Trenning, van Olat, te Leende en Geldrop.

28 Dr. H. L. Both, van Eindhoven, te Valkenswaard, Weebosch en Bergeijk.

Officieele Berichten.

VELDPREDIKING.

Verleende hulp in de maanden November—December 1915.

Vanuit Tilburg:

- 7 Nov. Dr. J. Schoonhoven, van Delfshaven, te Ulecooten en Tilburg.
- 7 Dr. S. W. Bos, van Koudum, te Tilburg en Goirle.
- 5 Dec. Dr. P. E. v. Schaik, van A. J. Polder, te Ulecooten en Hilvarenbeek.
- 12 Dr. J. J. Westerbeek, van Eerten, van Kampen, te Tilburg.
- 19 Dr. F. A. v. d. Heijden, van Oudshoorn, te Goirle, Baarle-Nassau en Tilburg.
- 19 Dr. J. de Vries, van Tilburg, te Hilvarenbeek.

Vanuit Breda:

- 14 Nov. Dr. R. de Jager, van Scherpenzeek, te Heerstaaijen en Galder.
- 21 Dr. A. Hoeneveld, van Nijkerk, te Heerstaaijen en Galder.
- 21 Dr. L. Prinsen, van Enschede, te Breda.
- 28 Dr. C. H. Elzinga, van Woubrugge, te Heerstaaijen en Galder.
- 12 Dec. Dr. F. Drost, van De Bildt, te Heerstaaijen en Galder.

Vanuit Eindhoven:

- 4 Nov. Dr. H. L. Both, van Eindhoven, te Borkel en Valkenswaard.
- 8 Dr. W. Bouwman, van Hallum, te Helmond.
- 14 Dr. H. v. d. Zee, van Westergest, te Weebosch en Bergeijk.
- 21 Dr. E. Wielenga, van Amsterdam, te Eindhoven.
- 28 Dr. J. P. Kharhamer, van Wommels, te Geldrop.
- 3 Dec. Dr. H. L. Both, van Eindhoven, te Weebosch en Bergeijk.
- 5 Dr. J. v. d. Berg, van Feijenoord, te Eindhoven.
- 12 Dr. G. Dalhuijsen, van Nieuwerkerk a. d. IJssel, te Borkel en Valkenswaard.
- 16 Dr. H. L. Both, van Eindhoven, te Neeritter.
- 19 Dr. N. J. Trenning, van Olat, te Leende en Geldrop.
- 28 Dr. H. L. Both, van Eindhoven, te Valkenswaard, Weebosch en Bergeijk.

Te Vrijhoeven-Cap. enz.